

Комісія об'єктивно не в змозі розглянути кожне клопотання. Відтак складається ситуація, коли вирішення питання залежить від того працівника Секретаріату Президента України, який отримує клопотання, збирає по ньому матеріали і готує пропозицію [8].

Крім того, положення не передбачає відкритості та гласності процесу помилування в Україні, а отже суспільство не знає, за якими критеріями той чи інший засуджений помилуваний, якими є мотивація та аргументація цього.

Положенням також не передбачено конкретних строків для розгляду клопотань про помилування, тому засуджений та інші заінтересовані особи змушені чекати рішення протягом не визначеного часу. У такій ситуації строк покарання може закінчитися, а клопотання про помилування все ще розглядатиметься [8].

У підсумку зазначимо, що помилування має гуманістичний характер, може слугувати засобом звільнення, або скорочення строку покарання. Водночас процедура процесу помилування потребує перегляду, що передбачає необхідність внесення відповідних змін та доповнень у законодавчі та нормативно-правові акти.

Список використаних джерел:

1. Маляренко В.Т. Амністія та помилування в Україні: навч. посіб./ В.Т. Маляренко, А.А. Музика. К.: Атіка, 2007. - 700 с.
2. Литвак О.М. Проблеми застосування амністії та здійснення помилування / моногр./ О.М. Литвак, О.В. Чепелюк. К.: Атіка, 2009. - 160 с.
3. Кримінальний кодекс України (прийнятий 5 квітня 2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 25-26. - Ст.131.
4. Кримінально-виконавчий кодекс України (прийнятий 11 липня 2003 р.) // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3 - 4. - Ст.21.
5. Конституція України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
6. Положення про порядок здійснення помилування: Указ Президента України № 902 від 16.092010 р. // Офіційний вісник України, 2010, № 71, ст. 2554.
7. Про затвердження Порядку подання до Адміністрації Президента України матеріалів за клопотаннями засуджених про помилування та виконання указів Президента України про помилування: Наказ Міністерства юстиції України № 1439/5 від 28.09.2012 р. // Офіційний вісник України, 2012, № 79, ст. 3211.
8. Грек Т. Помилування в Україні та республіці Польща: порівняльно-правова характеристика / Г рек Т. // Вісник Нац. акад. Прокуратури України. - 2009. - № 4. - С. 115—119.

Щодо питання відбування покарання у виді довічного позбавлення волі

Макар О.Б., курсант юридичного факультету ІКВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Микитась І.М.*

Виходячи з розвитку ідей гуманізму та поваги до загальнолюдських цінностей, Конституційний Суд України 29 грудня 1999 року розглянув питання про відповідність положень статей КК України, які передбачали в якості покарання смертну кару, Конституції України. Як наслідок, враховуючи положення Конституції України про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3), кожна людина має невід'ємне право на життя і ніхто не може бути свавільно позбавлений життя (ст. 27), ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність поводженню чи покаранню (ст. 28), а також беручи до уваги прийняті Україною при вступі до Ради Європи зобов'язання по виконанню Протоколу №6 до Конвенції про захист основних прав людини і свобод, що стосується відміни смертної кари, Конституційний Суд України визнав неконституційними положення санкцій статей Особливої частини КК України, що передбачають смертну кару як найвищу міру покарання.

Довічне позбавлення волі є один із видів кримінального покарання, найвища міра покарання в Україні, що прийшла на заміну смертній карі та являється найсуворішим видом покарання, яке полягає у примусовій безстроковій ізоляції засудженого від суспільства шляхом тримання його у спеціально призначених для цього кримінально-виконавчих установах. Відповідно до ст. 64 Кримінально-виконавчого кодексу України покарання у виді довічного позбавлення волі встановлюється за вчинення особливо тяжких злочинів і застосовується лише у передбачених випадках, якщо суд не вважає за можливе призначити позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі не застосовується до осіб, що вчинили злочини у віці до 18 років і до осіб у віці понад 65 років, а також до жінок, що були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку.

Особи, засуджені до довічного позбавлення волі, не підлягають умовно-дostroковому чи достроковому звільненню від цього покарання. На підставі ч. 2 ст. 87 КК актом про помилування може бути здійснена лише заміна цього покарання позбавленням волі на строк не менше двадцяти п'яти років. Відповідно до ст.4 «Положення про порядок здійснення помилування», затвердженого Указом Президента України від 12 квітня 2000 р. № 588/2000, при засудженні особи до довічного позбавлення волі клопотання про помилування може бути подане лише після відбуття засудженим не менше п'ятнадцяти років.

Існують певні особливості відбування покарання між жінками та чоловіками. Згідно ст. 18 КВК у виправних колоніях (секторах) середнього рівня безпеки тримаються жінки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі, а також жінки, яким покарання у виді смертної кари або довічного позбавлення волі замінено позбавленням волі на певний строк у порядку помилування.

Відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України чоловіки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі, відбувають покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки та відповідних ізольованих секторах максимального рівня безпеки або слідчих ізоляторах. Чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі, розміщують у камерах з дотриманням вимог роздільного тримання, передбачених статтею 92 Кримінально-виконавчого кодексу України.

У нашій державі на сьогодні діють умови і порядок відбування довічного позбавлення волі, які істотно відрізняються від існуючих у розвинених країнах світу і не відповідають Європейським тюремним правилам, прийнятим Радою Європи.

Це стало наслідком багатьох чинників, головними з яких є, по-перше, відсутність такої законодавчої бази, яка б давала реальну можливість особі, засудженій до довічного позбавлення волі, довести своє виправлення і відбувати покарання в тих умовах, на які вона заслуговує завдяки своїй поведінці в установах виконання покарань. Потребує додаткового правового регулювання призначення довічного позбавлення волі на основі диференціації, тобто максимального врахування характеру скоєного злочину, причин і умов, які сприяли його вчиненню, а головне - особистості злочинця (обставини і мотиви скоєння злочину, його психологічні та психічні особливості, ступінь педагогічної занедбаності). Слід запровадити новий порядок виконання покарання, що ґрунтується на принципах індивідуального підходу до перевиховання засуджених. Крім того відсутній закон про довічне позбавлення волі, який би визначав основні конституційні права і обов'язки особи, засудженої до найтяжчого виду покарання, тому що норми кримінально-

виконавчого права майже не стосуються питання про конституційні права і обов'язки громадян України щодо вказаної категорії осіб.

Отже для того, щоб відбування довічного позбавлення волі відповідало міжнародним стандартам необхідно:

- розробити та прийняти процедури для створення, втілення та перегляду індивідуальних програм для довічно ув'язнених з особливим акцентом на програмах навчання та виправлення;
- надавати довічно ув'язненим можливості для спілкування та збереження соціально корисних контактів із зовнішнім світом;
- розробити і використовувати системи спілкування і стилю керівництва, які б заохочували налагодження позитивних відносин засуджених з тюремним персоналом.

До питання про кримінально-правову кваліфікацію евтаназії в Україні

Манько Ю.В., курсант юридичного факультету ІКВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Міщук І.П.

Питання кримінально-правової кваліфікації евтаназії та загалом її законодавчого закріплення вже на протязі багатьох років жваво обговорюється науковцями та законодавцями країн усього світу. Україна теж не є виключенням, адже саме щодо відсутності в КК України норми, яка б давала змогу кваліфікувати евтаназію як окреме діяння і відбуваються постійні суперечки. Різні сторони евтаназії у своїх працях розглядали С. Бикова, В. Ворона, А. Іванишкін, К. Марисюк, А. Панищев, М. Еріксон, О. Івченко, Н. Крилова та інші.

Загалом поняття евтаназії ввів в науковий обіг англійський філософ-політик Ф. Бекон у XVI столітті, однак він вкладав зовсім інший зміст у це поняття, а тому сприймати його як основоположника евтаназії в сучасному розумінні зовсім не можна. Вдалим тлумаченням на сьогодні представляє нам, наприклад, І. Сілуянової, в розумінні якої евтаназія - це усвідомлена дія, що призводить до смерті безнадійно хворої людини, відносно швидким та безболісним шляхом, з метою припинення страждань.

Ми, в свою чергу, визначаємо евтаназію як діяння (дія чи бездіяльність), котре, за проханням хворого, направлене на позбавлення його життя задля припинення нестерпних фізичних та моральних мук як самого хворого, так і його близького оточення.

Зауважимо, що на даний час евтаназія розглядається в одному з таких напрямів, як моральному, соціальному, економічному, філософському та правовому. На наш погляд, саме правовий напрямок є найбільш актуальним для дослідження, оскільки сучасні суспільні відносини будуються частково на правових засадах, котрі у свою чергу виступають гарантом справедливого вирішення проблемних питань, що можуть в подальшому виникнути.

Важливим для розуміння правового характеру такого явища як евтаназія в українському правовому полі, на нашу думку, є його законодавче регулювання. На сьогодні в Україні евтаназія - суспільно небезпечне каране діяння, котре в будь-якому випадку є правопорушенням. Зокрема, в ч. 3 ст. 52 Основ законодавства України про охорону здоров'я говориться про те, що медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії, навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань. В Цивільному кодексі міститься дублююче положення у ч. 4 ст. 281, котре забороняє задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя.